

Socialdepartementet

**Yttrande, Örnsköldsviks kommun, När behovet får styra –
ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU
2021:8)**

Örnsköldsviks kommun ställer sig positiv till ansatsen om en mer jämlik tandhälsa. Som utredningen framhåller är den svenska tandhälsan generellt mycket god, särskilt i internationella jämförelser. Tandhälsan har också förbättrats över tid och så även skillnaderna, men det finns fortfarande betydande skillnader i tandhälsan mellan grupper i samhället. Flertalet av de faktorer som påverkar tandhälsan mer negativt handlar om funktionsförmåga, ålder och socioekonomi.

De grupper som generellt har sämre tandhälsa återfinns även i Örnsköldsviks kommun. Strävan om ett tandvårdssystem som främjar mer jämlik tandhälsa, bör därför till stor del gynna kommunens målgrupper och framförallt de med störst behov.

Örnsköldsviks kommun ställer sig dock frågande till vissa delar i genomförandet av förslagen, där det finns behov av tydliggörande. I utredningens sammanfattning går det att läsa följande om ”tandvård till vuxna med särskilda behov”:

”Personer som kan ha rätt till stöd för basal tandvård under lång tid ska kunna identifieras av såväl tandvården som hälso- och sjukvården eller kommunala verksamheter. Berörda verksamheter ska ges tydliga roller inom sitt kompetensområde i processen för prövning av en persons tillhörighet till stödet.”

Utifrån denna formulering ställer sig Örnsköldsviks kommun frågande till vilka funktioner inom kommunal verksamhet som kommer ingå i denna process? Legitimerad personal inom kommunal hälso- och sjukvård är i dag främst organiserad under omsorgsnämnden, men viss hälso- och sjukvård utförs även inom humanistiska nämndens verksamhet. Utifrån formuleringen i utredningen är det dock inte helt tydligt var den kommunala hälso- och sjukvården räknas in.

Det finns en logik och självklarhet i att legitimerad personal inom den kommunala hälso- och sjukvården har en viktig roll att spela för en mer jämlik tandvård. Örnsköldsviks kommun ser nämligen att många av de som återfinns i humanistiska-, men framförallt omsorgsnämndens målgrupper kommer falla under kategorin ”tandvård till vuxna med särskilda behov”.

Utöver processen för vuxna med särskilda behov, lyfter också utredningen barn och unga (upp till 23 år), men då som regionens ansvar för de som är skrivna i länet. Detta kan innebära en risk för målgruppen barn och unga, som av något skäl, är placerade i annat län. Hur kommer rätten till tandvård säkerställas för dessa? Även frågor gällande rättssäkerhet och vårdnadshavares ansvar kan behöva problematiseras för att säkerställa en god tandvård även till denna målgrupp.

För att fullt ut kunna bedöma konsekvenserna för Örnsköldsviks kommuns verksamheter behöver det som nämnt i citatet, tydliggöras vilka roller som de olika verksamheterna/funktionerna kommer att ha i det nya systemet. Framförallt gäller detta vid prövning av en persons behov. Som tidigare nämnt ställer sig annars Örnsköldsviks kommun positiv till intentionerna i utredningen, då jämlikhet är vad kommunens verksamheter samt samhället i stort ska sträva mot.

Avslutningsvis anser Örnsköldsviks kommun att det behöver problematiseras kring den digitala lösningen kopplat till 1177, då det fortfarande finns många i kommunens målgrupper där dessa lösningar inte är fullt ut tillgängliga. Örnsköldsviks kommun förutsätter därför att även andra lösningar kommer erbjudas för att möjliggöra en tillgänglig och nåbar tandvård för kommunens målgrupper som inte fullt ut använder digital teknik – detta är också en viktig fråga för en mer jämlik tandvård.

Örnsköldsviks kommun

Per Nylén
Kommunstyrelsens ordförande